

Zaaknummer : 01125433
Ons Kenmerk : ODH1495478
Datum : 06-10-2025

Beschikking

Omgevingswet - Flora- en fauna-activiteit

Onderwerp

Op 23 december 2024 hebben wij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet. De aanvraag is ingediend door Staedion. De aanvraag is ingediend voor de volgende vergunningplichtige handelingen:

- het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving;
- het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving.

De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van de sloop van vier wooncomplexen en drie huizenblokken om vervolgens nieuwbouw te realiseren aan de Erasmusweg, Vrederustlaan en de Schrijnwerkersgaarde te Den Haag. De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode vanaf 1 oktober 2025 tot en met 1 september 2029.

Besluit

Wij besluiten:

- de aangevraagde omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te **verlenen** aan Staedion;
- de in het vervolg van deze beschikking opgenomen voorschriften te verbinden aan deze omgevingsvergunning;
- de onder “Relevante documenten” genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze omgevingsvergunning;
- dat deze omgevingsvergunning geldig is vanaf de dag na bekendmaking tot en met 1 september 2036.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

D.C.G. Ruseler, MSc
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices

1. Kaart van het plangebied;
2. Locaties van de aangetroffen verblijfplaatsen;
3. Tijdelijke en permanente alternatieve voorzieningen.

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemeen

1. De vergunninghouder dient:
 - a. de start van de flora- en fauna-activiteit (waaronder ook het ongeschikt maken) uiterlijk twee weken van tevoren te melden;
 - b. het ecologisch werkprotocol bij de startmelding mee te sturen;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen; en
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week voor de beëindiging te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'Flora- en fauna-activiteit'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. De vergunninghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze omgevingsvergunning, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan Den Haag de Gaarden 1', ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot van 20 december 2024 en de aanvullende gegevens van 24 september 2025.
3. Indien één of meerdere in voorschrift 2 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit voor de betreffende soort(en) te worden getroffen. Deze maatregelen dienen, uiterlijk één maand voorafgaand aan de uitvoering ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd. De alternatieve maatregelen mogen na goedkeuring worden toegepast.
4. De vergunninghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel en eenieder die betrokken is bij de uitvoering van het project op de hoogte is van de voorschriften en maatregelen in deze omgevingsvergunning en dat ze toegepast worden.
5. De uitvoering van alle mitigerende en compenserende maatregelen dient te worden begeleid door een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de aangevraagde beschermde soorten.
6. Er dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de contactgegevens van de begeleidend ecologisch deskundige(n);
 - b. hoe omgegaan wordt met de voorwaarden zoals opgenomen in de voorschriften;
 - c. de locaties van de huidige verblijfplaatsen binnen het plangebied (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);

¹ Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft en/of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en (beschermde) soorten. Deze persoon heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie. De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Deze persoon:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk;
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- kan aanvragen gericht op soortenbescherming opstellen of daarbij ondersteunen;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties of een (ecologisch) adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- d. een omschrijving en planning van de uit te voeren werkzaamheden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal); en
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt.
7. Er dient door de ecologisch deskundige een logboek te worden bijgehouden van de ecologische begeleiding. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
- a. een verslag van de uitvoering en begeleiding van de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
 - b. een overzicht van de uitgevoerde controles en de (weer)condities waaronder deze hebben plaatsgevonden; en
 - c. de ecologische onderbouwing van de vrijgave van het plangebied voor de start van de werkzaamheden.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een exemplaar van deze omgevingsvergunning, het ecologisch werkprotocol en het logboek op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
9. De voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Hiervoor geldt:
- a. voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na de inwerkingtreding van deze vergunning; en
 - b. voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.
10. De werkzaamheden mogen pas starten als tenminste een termijn van vier weken, na de inwerkingtreding van deze omgevingsvergunning, in acht is genomen. Een uitzondering hierop zijn de maatregelen voor het ongeschikt maken van het plangebied, vastgelegd in voorschrift 11.

Soortspecifieke voorschriften

11. Voordat gestart mag worden met de werkzaamheden, dient de bebouwing ongeschikt gemaakt te worden voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
- a. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd tussen 15 april tot en met 15 mei of tussen 1 oktober tot en met 15 oktober. Dit is buiten de kwetsbare kraam-, paar- en winterperiode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis;
 - b. indien er ongeschikt gemaakt wordt in de periode van 15 april tot en met 15 mei dient er maximaal drie dagen van tevoren een avondcontrole te worden uitgevoerd. Bij aanwezigheid van individuen in het kraamverblijf is het ongeschikt maken alleen toegestaan na afloop van de kraamperiode, in de periode van 1 augustus tot en met 15 oktober;
 - c. de bebouwing dient in zijn geheel ongeschikt gemaakt te worden door exclusion flaps te plaatsen op alle openingen;
 - d. indien de openingen van een gevel intern met elkaar in verbinding staan, is het toegestaan om deze ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden. Dit onder de voorwaarde dat tenminste elke drie strekkende meter een exclusion flap dient te worden toegepast. Dit geldt ook indien onduidelijk is waar de exacte in- en uitvliegopeningen aanwezig zijn;
 - e. het gebruik van materialen voor het ongeschikt maken waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of zichzelf aan kunnen verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of purschuim, is niet toegestaan;

- f. de maatregelen waarmee de bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden te worden ingezet waarvan vier dagen aaneengesloten moeten zijn. Van een dag met gunstige weersomstandigheden is sprake als het anderhalf uur voor zonsondergang tot en met twee uur na zonsondergang minimaal 10 graden en droog is met een windkracht van maximaal 3 Bft;
 - g. na het ongeschikt maken en met inachtneming van de vereiste dagen met gunstige weersomstandigheden, dient een controlebezoek in de ochtend te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten;
 - h. bij het ongeschikt maken in het najaar (1 oktober tot en met 15 oktober) geldt aanvullend dat het controlebezoek uiterlijk moet zijn uitgevoerd op 15 oktober;
 - i. na het controlebezoek bepaalt de ecologisch deskundige of het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden.
12. Na afronding van de werkzaamheden mogen de tijdelijke voorzieningen verwijderd worden wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:
- a. de permanente voorzieningen zijn functioneel;
 - b. de gewenningsperiode voor kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis is in acht genomen. Dit betreft één volledig kraamseizoen (15 mei tot en met 1 augustus); en
 - c. de gewenningsperiode voor zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis is in acht genomen. Dit betreft een periode van drie maanden, waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen; en
 - d. de tijdelijke voorzieningen mogen verwijderd worden:
 - i. binnen de looptijd van de vergunning; en
 - ii. onder ecologische begeleiding; en
 - iii. buiten de kwetsbare periode van de betreffende soort en functie zoals hierboven genoemd; en
 - iv. wanneer de voorzieningen in gebruik zijn, dienen deze ongeschikt gemaakt te worden conform de maatregelen in het voorschrift 11 omtrent ongeschikt maken.
13. Uiterlijk drie maanden voordat de permanente voorzieningen worden gerealiseerd, welke geschikt zijn als **kraamverblijfplaats**, dient een plan van aanpak ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1) te worden voorgelegd. Hierin dient te worden opgenomen welk type en waar de permanente voorzieningen gerealiseerd worden. De permanente voorzieningen dienen te voldoen aan de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). Verder dient aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:
- a. Indien voor het inbouwen van vleermuiskasten gekozen wordt, dient het type voorziening, exacte locatie, hoogte en oriëntatie per voorziening beschreven te worden.
 - I. Er dienen tenminste vier permanente voorzieningen te worden gerealiseerd die 80 centimeter hoog, 70 centimeter breed en drie of vier laags zijn;
 - II. Er dient minimaal één permanente voorzieningen op exact dezelfde locatie als de huidige kraamverblijfplaats te worden gerealiseerd, waarbij ook de invliegopening exact op dezelfde locatie zit en dezelfde grootte heeft;
 - III. Er dient minimaal één permanente voorzieningen op dezelfde oriëntatie als de huidige kraamverblijfplaats te worden gerealiseerd;
 - b. Indien voor het type voorziening een spouwmuur gekozen wordt dienen de exacte locaties, afmetingen, oriëntatie, en in- en uitvliegopeningen hoogte beschreven te worden. Een of meerdere spouwmuren met de volgende specificaties:
 - I. er dienen tenminste twee permanente voorzieningen te worden gerealiseerd met een minimale oppervlakte van 120 x 250 cm (b x h).
 - II. minimaal één voorziening dient dezelfde oriëntatie te hebben als de huidige kraamverblijfplaats;

- III. er dienen per voorziening minimaal twee invliegopeningen, in de vorm van open stootvoegen met een breedte van 1,5 tot 2 centimeter of invliegstenen, aanwezig te zijn. De invliegopeningen moeten zich op 20 tot 30 cm onder de bovenzijde van het toegankelijke deel van de spouwmuur bevinden;
 - IV. zowel de binnen- als buitenmuur van de spouw moet ruw zijn (bijv. metselwerk, houtwolcementplaat, houtbeton, strakgespannen gripgaas met een maaswijdte van 3 tot 10 millimeter);
 - V. de luchtspouw dient minimaal 3 centimeter diep te zijn.
- c. Indien een voorziening wordt opgenomen op het zuiden, dient deze of gedeeltelijk in de schaduw liggen of voorzien te zijn van ventilatieopeningen.
14. Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen twaalf tijdelijke voorzieningen gerealiseerd te worden. Deze dienen te voldoen aan paragraaf 3.3.5 'Eigenschappen van de alternatief aangeboden verblijfplaatsen' van het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (BIJ12, 2024). En deze dien te voldoen aan de volgende afmetingen: breedte: 15 cm, hoogte: 30 cm en een diepte van minimaal 1,5 cm. Dit is conform tabel 3.3 van het hiervoor genoemde kennisdocument. Deze afmetingen dienen ook aangehouden te worden voor de voorzieningen van de ruige dwergvleermuis. De plaatsing dient ook conform het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (BIJ12, 2024) uitgevoerd te worden.
15. De tijdelijke en permanente voorzieningen moeten voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Hiertoe dienen voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd te worden op functionaliteit en – indien nodig – op een zo kort mogelijke termijn hersteld te worden waarbij het verstoren van aanwezige soorten dient te worden voorkomen.
15. De effectiviteit van de tijdelijke en permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis dient te worden gemonitord door de ecologisch deskundige (voorschrift 5). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor onderzoek naar kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in het meest actuele Vleermuisprotocol. Dit onderzoek dient met voldoende waarnemers uitgevoerd te worden. Uit de monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis gebruik maakt van de voorzieningen als kraamverblijfplaats. Met betrekking tot de monitoring gelden de volgende voorwaarden:
- a. de monitoring van de tijdelijke voorzieningen dient uitgevoerd te worden in het eerste jaar dat de tijdelijke voorzieningen ingezet worden en nadat de huidige kraamverblijfplaats niet meer beschikbaar is;
 - b. de monitoring van de permanente voorzieningen dient uitgevoerd te worden in het eerste, derde, vijfde en zevende jaar nadat de permanente voorzieningen beschikbaar zijn gekomen en functioneel zijn. Het eerste jaar van monitoring is het jaar waarin de permanente voorzieningen een volledig kraamseizoen beschikbaar zijn;
 - c. de resultaten van de monitoring dienen vóór 31 december van hetzelfde monitoringsjaar, te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - i. de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, de wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, de inzet van apparatuur (batdetector, warmtebeeldcamera), het aantal waarnemers en de waarnemingen en aantallen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - ii. een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen;
 - iii. indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn, dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie; ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen, maar aan andere factoren, zoals bijzondere situaties van overmacht;

- iv. indien de monitoringsresultaten hiertoe aanleiding geven kan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid verzocht worden de monitoringsverplichting eerder te beëindigen, of kunnen door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid aanvullende maatregelen worden opgelegd;
- v. indien extra maatregelen noodzakelijk zijn, dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord.

Aanwijzingen voor gebruik

- Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de soorten en flora- en fauna-activiteit die in dit besluit genoemd zijn en voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze omgevingsvergunning zelf niet anders aangegeven is.
- Indien de vergunninghouder de onderhoudsverplichting van gerealiseerde maatregelen wenst over te dragen aan een derde, dan moet de vergunninghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil overdragen, geldt op grond van artikel 5.37, tweede lid, van de Omgevingswet een informatieplicht. De huidige vergunninghouder dient ten minste vier weken voorafgaand aan de wijziging het bevoegd gezag hierover te informeren. Hierbij dienen de gegevens te worden verstrekt zoals genoemd in artikel 7.216 van de Omgevingsregeling.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil verlengen, dient tijdig en bij voorkeur zes maanden voorafgaand aan het aflopen van de geldigheids termijn een aanvraag te worden gedaan via het Omgevingsloket. De aanvraag dient te voldoen aan de indieningsvereisten.

Zorgplicht en ongewoon voorval

In de Omgevingswet zijn algemene zorgplichten opgenomen voor de fysieke leefomgeving. Voor alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt daarnaast de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. In het kader van de specifieke zorgplicht dient onder meer rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Ook dient u rekening te houden met het onverwijld melden van een ongewoon voorval als bedoeld in artikel 11.34 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Dit geldt als er tijdens de uitvoering van flora- en fauna-activiteiten een gebeurtenis plaatsvindt die direct gevolgen heeft voor de natuur. In dat geval dient u direct contact op te nemen met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1).

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 23 december 2024 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit. De aanvraag is ingediend door Staedion. De aanvraag betreft het uitvoeren van de sloop van vier wooncomplexen en drie huizenblokken om vervolgens nieuwbouw te realiseren aan de Erasmusweg, Vrederustlaan en de Schrijnwerkersgaarde te Den Haag met DSO-nummer 20241223 00589 000. De werkzaamheden staan gepland te starten op 1 oktober 2025 en duren naar verwachting tot uiterlijk 1 september 2027. De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de periode van 1 oktober 2025 tot en met 1 september 2029.

Relevante documenten

Bij de aanvraag zijn de volgende gegevens ingediend, die gebruikt zijn voor de inhoudelijke beoordeling:

- Verzoek aanvraag vergunning, Staedion, 23 december 2024 (ODH1255417);
- Eco-effectscan De Gaarden 1 te Den Haag, Aqua-Terra Nova, projectnummer 23163, 19 september 2023 (ODH1255401);
- De Gaarden te Den Haag G&G-rapport 2024-103 Inventarisatie beschermde soorten in het kader van de natuurwetgeving, Van der Goes en Groot ecologisch onderzoeks- en adviesbureau, 2024-103, 30 augustus 2024 (ODH1255398);
- Activiteitenplan Den Haag de Gaarden 1, Van der Goes en Groot ecologisch onderzoeks- en adviesbureau, 2024-307, 20 december 2024 (ODH1255403);
- Staedion asbestinventarisatie complex 0361W De Gaarden te Den Haag, Alphaplan, 2012475, 19 september 2013 (ODH1255414);
- Beantwoording vragen, 24 september 2025 (ODH1518435);
- Energielabels, 24 september 2025 (ODH1518437);
- De Gaarden VO definitief, M3H, 3 juli 2025 (ODH1518442);
- Hoofdlijnen planning: Gaarden – buurt, Staedion, 20 mei 2025 (ODH1518444);
- De Gaarden 1 natuurinclusief, M3H, 28 mei 2025 (ODH1518446).

Procedure

Reguliere voorbereidingsprocedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 16.64 van de Ow zijn toegepast op deze aanvraag.

Overeenkomstig artikel 16.57 van de Ow is kennisgegeven van de aanvraag via www.officielebekendmakingen.nl.

Beslistermijn

Gelet op artikel 16.64, eerste lid, van de Ow is de termijn voor de afhandeling van de aanvraag acht weken. Met toepassing van artikel 16.64, tweede lid, van de Ow hebben wij deze termijn op 22 januari 2025 met zes weken verlengd.

Ontvankelijkheid

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. In de Omgevingsregeling zijn naast algemene ook specifieke indieningsvereisten opgenomen waar een aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan dient te voldoen. Ook hebben wij getoetst of de aangeleverde gegevens voldoende zijn voor de voorbereiding van de beschikking en het inhoudelijk beoordelen van de aanvraag.

Doordat de aanvraag onvolledig was, is op 10 september 2025 verzocht de nog ontbrekende gegevens aan te leveren. Op 24 september 2025 hebben wij de gevraagde gegevens ontvangen en is de behandeling van de aanvraag voortgezet.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoet aan de wettelijke indieningsvereisten en voldoende informatie bevat voor een inhoudelijke beoordeling van de gevolgen van de flora- en fauna-activiteit op de betrokken beschermde soort(en).

Bevoegd gezag

De flora- en fauna-activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 5.10, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow, artikel 11.24 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) en artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Participatie

De opzet en uitkomsten van het participatieproces zijn op grond van artikel 7.4 van de Omgevingsregeling onderdeel van de aanvraag. Bij deze aanvraag heeft geen participatie plaatsgevonden.

Inwerkingtreding

Artikel 16.79, eerste lid, aanhef en onder a, van de Ow bepaalt dat een omgevingsvergunning in werking treedt met ingang van de dag na de dag waarop het besluit is bekendgemaakt. In artikel 16.79, tweede lid, van de Ow staat dat in afwijking van het eerste lid het bevoegd gezag in de omgevingsvergunning bepaalt dat die in werking treedt met ingang van de dag waarop vier weken zijn verstreken sinds de dag van bekendmaking of terinzagelegging als naar zijn oordeel:

- a. het verrichten van de activiteit die de omgevingsvergunning mogelijk maakt binnen die vier weken kan leiden tot een wijziging van een bestaande toestand die niet kan worden hersteld; en
- b. de regels over het verlenen van de omgevingsvergunning ertoe strekken die bestaande toestand te beschermen.

Onomkeerbare activiteiten, namelijk de sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden, mogen slechts worden uitgevoerd nadat een termijn van vier weken, na bekendmaking van dit besluit, verstreken is.

Om te voorkomen dat binnen vier weken na inwerkingtreding van deze omgevingsvergunning onomkeerbare gevolgen kunnen optreden voor de vleermuizen is in voorschrift 10 geborgd dat, de werkzaamheden in deze periode nog niet mogen starten, maar vooruitlopend wel ongeschikt gemaakt mag worden.

Een voorwaarde is dat het plangebied ongeschikt gemaakt wordt door maatregelen te treffen die omkeerbaar zijn. Dit zijn maatregelen die weer verwijderd kunnen worden, waardoor de verblijfplaats(en) weer beschikbaar komen, bijvoorbeeld exclusion flaps, aangezien dit geen onomkeerbare schade veroorzaakt aan de verblijfplaats(en).

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Ow, waarin is opgenomen dat het verboden is om aangewezen flora- en fauna-activiteiten uit te voeren zonder omgevingsvergunning. In het Bal worden deze flora- en fauna-activiteiten benoemd en zijn de beschermingsregimes opgenomen voor inheemse planten en dieren. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Het tweede regime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. De aanvraag is tevens getoetst aan de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, dit zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis is ook opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Paragraaf 11.2.3 van het Bal, met betrekking op de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn, bepaalt voor welke flora- en fauna-activiteiten met gevolgen voor plant- en diersoorten een omgevingsvergunning nodig is.

Artikel 8.74k van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een omgevingsvergunning. Op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis;
- het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Op grond van 8.74k, eerste lid, van het Bkl wordt een omgevingsvergunning slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;
- de activiteit nodig is omdat tenminste één van de belangen genoemd in artikel 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl aan de orde is; en
- de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Tot slot geldt voor alle inheemse soorten in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een omgevingsvergunning is verleend. In de specifieke zorgplicht wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

Beoordeling

Natuurwaardenonderzoek en vergunningplicht

Staedion is voornemens om werkzaamheden uit te voeren in het plangebied gelegen aan de Erasmusweg, Vrederustlaan en de Schrijnwerkersgaarde te Den Haag (Appendix I). Samengevat zijn de voorgenomen werkzaamheden als volgt:

- Ongeschikt maken: oktober 2025;
- Sloopfase: maart-augustus 26; eerst de eengezinswoningen, daarna de flats;
- Bouwrijp maken van het terrein: september – november 2026;
- Bouwfase : januari 2027-2030.

Om te bepalen of sprake is van een vergunningplichtige flora- en fauna-activiteit heeft natuurwaardenonderzoek plaatsgevonden. In 2023 is een quickscanonderzoek uitgevoerd. In 2024 heeft nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2021). Daarmee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is en de functies van het plangebied voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis voldoende in kaart zijn gebracht.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn in het plangebied aangetroffen. Er zijn drie zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis gevonden:

- één zomerverblijfplaats aan de achterkant van Vrederustlaan 186;
- twee zomerverblijfplaatsen boven elkaar aan de achterkant van de woning aan de Vrederustlaan 232.

De kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis werd aangetroffen tijdens het tweede veldbezoek tijdens de kraamperiode, aan de voorkant van de woning op de derde verdieping aan de Erasmusweg 1663. Dit verblijf is later in een apart bezoek nageteld om het totaal aantal individuen vast te leggen dat gebruik maakt van dit verblijf. Het bleek om 44 individuen van de gewone dwergvleermuis te gaan. De gevonden verblijfplaatsen werden aangetroffen in open stootvoegen in de muren, onder dakranden en in ventilatiebuizen.

In het plangebied zijn in totaal zeven paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis aangetroffen.

- Twee verblijfplaatsen werden gevonden in het woonblok in het westen van deelgebied. Hiervan werd één verblijf aangetroffen aan de noordelijke gevel van Schrijnwerkersgaarde 228. Van dit verblijf was de exacte locatie onduidelijk. Het andere verblijf in dit woonblok werd aangetroffen aan de achterkant van de woning aan de Schrijnwerkersgaarde 270. Hiervan was ook de exacte locatie onduidelijk. De verblijven bevonden zich zeer waarschijnlijk in de spouwmuur, welke te betreden is voor vleermuizen door de open stootvoegen. Beide paarverblijfplaatsen werden gevonden in de paarrondes in het najaar van 2023. Het verblijf aan de gevel van nummer 228 werd in beide paarrondes aangetroffen.

In deelgebied 2 werden in totaal vijf paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis gelokaliseerd.

- Eén van deze paarverblijfplaatsen werd aangetroffen aan de noordwestelijke gevel van de woning aan de Vrederustlaan 186. Deze verblijfplaats werd in beide paarrondes gevonden en de exacte locatie van dit verblijf was onduidelijk. De verblijfplaats bevond zich zeer waarschijnlijk onder de dakrand.
- Verder werd er één paarverblijfplaats aangetroffen met een paartje ruige dwergvleermuizen, namelijk in deelgebied twee, aan de zuidelijke gevel van de woning aan de Schrijnwerkersgaarde 310. Deze verblijfplaats bevond zich zeer waarschijnlijk de open stootvoegen in de gevel.
- Er werd ook één verblijfplaats aangetroffen aan de voorkant van de woning aan de Vrederustlaan 220. Ook hiervan was de exacte locatie onduidelijk, maar het verblijf bevindt zich waarschijnlijk in de spouwmuur, bereikbaar via open stootvoegen.
- Een andere paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis werd aangetroffen aan de zuidelijk gevel van de woning aan de Vrederustlaan 268. Deze verblijfplaats werd aangetroffen onder de dakrand, ongeveer één meter van de straatkant af.
- Het laatste paarverblijf werd aangetroffen aan de westelijke gevel van de woning aan de Erasmusweg 1697. Dit verblijf werd aangetroffen in een open stootvoeg boven een raam.

Van zomer- kraam- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis is bekend dat deze in milde winters voor één of enkele individuen gebruikt kunnen worden als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Deze schadelijke handelingen zijn vergunningplichtig op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal.

Belangenonderbouwing

De omgevingsvergunning is aangevraagd op grond van het belang 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl.

De belangen van de voorgenomen werkzaamheden zijn in de aanvraag toegelicht in het document 'Activiteitenplan Den Haag de Gaarden 1', ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot van 20 december 2024 en de aanvullende gegevens van 24 september 2025.

Samengevat gaat het om het volgende:

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 7 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. -Nederland heeft ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs dat als centraal doel heeft het reduceren van CO₂-uitstoot. Zoals aangegeven in de alternatievenafweging is de bebouwing niet middels renovatie te verduurzamen. Zodoende wordt er op de huidige locatie sloop en nieuwbouw toegepast, waarbij een bijdrage geleverd wordt aan de reductie van CO₂ uitstoot en daarmee aan de internationale en nationale klimaatdoelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. Klimaatverandering heeft negatieve effecten op volksgezondheid en de openbare veiligheid.

Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot openbaar belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart.

Het gaat in het plangebied om woningen uit het jaar 1959, met onderstaand energielabel:

3													
4					Energietabels								
5	Bouwblokken	Bouwjaar	Bouwarchief	Renovatiejaar Vabi	A	B	C	D	E	F	G	Eindtotaal	
6	BB-1116E	1959		2015	6	3						9	
7	BB-1116F	1959		2015	7	1	1					9	
8	BB-1116G	1959		2015	6	2		1				9	
9	BB-1118A	1959	Groot onderhoud 1990				14	9	19	12	2	56	
10	BB-1118B	1959	Groot onderhoud 1990				12	5	12	8	3	40	
11	BB-1118C	1959	Groot onderhoud 1990				13	3	12	8	4	40	
12	BB-1118D	1959	Groot onderhoud 1990				7	5	7	4	1	24	
13													
14				Eindtotaal	19	6	47	23	50	32	10	187	
15													

De bestaande verouderde sociale huurwoningen met bouwjaar 1959, in totaal 160 portiek appartementen en 27 grondgebonden woningen en negen garageboxen, worden gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw bestaande uit 232 sociale huur appartementen, 40 middenhuur en 123 dure huur- en koopwoningen en 121 parkeerplaatsen. Voor het energielabel heeft men als streven A++.

Er is een grote vraag naar woningen in Den Haag. Omdat Den Haag een compacte stad is zonder aangrenzende uitbreidingsgebieden wordt er gezocht naar mogelijkheden om te verdichten binnen bestaand stedelijk gebied. In Den Haag Zuidwest worden de komende jaren woningen van slechte kwaliteit vervangen door nieuwbouw om aan de verdichtingsopgave te voldoen. In de buurt Gaarde vindt een verdichting plaats ten opzichte van de bestaande woning aantallen. Het is niet mogelijk om deze verdichting te realiseren zonder te slopen.

Bij de aanvraag is eveneens een asbestinventarisatierapport gevoegd. In verschillende panden is asbesthoudend materiaal aangetroffen, waaronder asbest van risicoklasse 2a (hoog risico). Vrijgekomen asbestdeeltjes kunnen zeer schadelijke effecten hebben voor de gezondheid van de bewoners. Door het inademen van losse asbestvezels kan na lange tijd longkanker, longvlies-, of buikvlieskanker ontstaan. Het slopen van de woningen en het verwijderen van de asbest is in het belang van de volksgezondheid.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de aan de aanvraag ten grondslag gelegde wettelijke belangen voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

De bebouwing binnen het plangebied zal worden gesloopt. Op de locatie waar de huidige bebouwing staat, wordt nieuwbouw gerealiseerd. De ecologisch gevoelige werkzaamheden zullen bestaan uit sloop van de gebouwen met benodigd hak- breek- en zaagwerk. Bij uitvoering van het werk kan door geluid, trillingen, optische verstoring, verandering van microklimaat en verstoring optreden van (beschermde) soorten. In de aanvraag is aangegeven welke alternatieven zijn overwogen en is een onderbouwing gegeven waarom deze alternatieven geen andere bevredigende oplossing zijn.

Locatie

De sloop is locatiegebonden. De nieuwbouw is locatiespecifiek aangezien er vervolgens op de vrijgekomen plek de verdichting kan plaatsvinden.

Inrichting en werkzaamheden

Het enige alternatief zou een volledige aanpassing van de huidige bebouwing zijn, zonder sloop en alleen werken in de buitenschil. Het aanpassen van de huidige bebouwing zou echter een dusdanig ingrijpende verbouwing vragen dat de effecten voor het vleermuisverblijf dezelfde zouden zijn als bij uitvoeren van sloop en nieuwbouw volgens de huidige plannen: de vleermuizen moeten voor langere tijd alternatieve verblijfruimte opzoeken. Omdat een dergelijke renovatie bouwkundig ingewikkeld is, tot (veel) hogere kosten zou leiden en energetisch niet hetzelfde resultaat zou geven, omdat afgezien zou (moeten) worden van muurisolatie en de vleermuizen op vergelijkbare wijze worden verstoord, is dit (financieel) onmogelijk en daarmee niet de meest bevredigende oplossing. Bovendien zouden de aangetroffen verblijfplaatsen met deze alternatieve werkwijze eveneens verloren gaan. Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke compenserende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de soorten te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol.

Planning

Bij de planning van de werkzaamheden is rekening gehouden met de kwetsbare periode(n) van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Daarmee worden mitigerende maatregelen getroffen om effecten op de soorten te verminderen.

Conclusie

Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen. Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing aanwezig is.

Staat van instandhouding

Om een omgevingsvergunning te mogen verlenen, mag kortgezegd de staat van instandhouding van de aangevraagde beschermde soort(en) niet verslechteren. Onderdeel van deze toetsing is ook of er mogelijk sprake is van cumulatieve effecten.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Den Haag. De gewone en ruige dwergvleermuis zijn in Nederland algemeen voorkomende vleermuissoorten. Uit de beschikbare landelijke populatie dynamische gegevens blijkt landelijk sprake van een positieve trend voor gewone- en ruige dwergvleermuis (NEM-meetnet Vleermuis Transecttellingen). Er is geen reden aan te nemen dat deze trend rond Den Haag anders is, de toename van bebouwing en begroeiing in combinatie met omliggende wateren en parken zorgen voor instandhouding van (foerageer)biotoop en mogelijk uitbreiding van leefgebied en verblijfsmogelijkheden (in nieuwbouwprojecten). De lokale staat van instandhouding wordt verder gewaarborgd, omdat binnen het project tijdens en na het werk de verblijfplaatsen in worden overgecompenseerd door geschikte alternatieven en de werkwijze en werkperiodes zodanig afgestemd zijn dat verstoring minimaal is en de functionele leefomgeving niet wordt aangetast. De soorten passen zich daarbij makkelijk aan en de alternatieven zijn bewezen effectief. Het natuurlijk verspreidingsgebied van de soorten zullen door de aard van de plannen en het opnieuw beschikbaar komen van de plaatsen na afloop van het werk niet significant worden beïnvloed. Er bestaat een voldoende groot geschikt habitat rond de bebouwing om de populatie van de soorten op lange termijn in stand te houden.

Als gevolg van de werkzaamheden gaan drie zomerverblijfplaatsen en één kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren en zeven paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis (Appendix II). Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis is het bekend dat het ook kan dienen als mogelijke milde winterverblijfplaats. De aangetroffen verblijfplaatsen in het plangebied maken onderdeel uit van een groter netwerk aan verblijfplaatsen in de directe omgeving. Slechts een klein deel van de lokale populatie ondervindt gevolgen van de geplande werkzaamheden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het 'Activiteitenplan Den Haag de Gaarden 1', ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot van 20 december 2024 en de aanvullende gegevens van 24 september 2025.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

Als gevolg van de werkzaamheden gaan drie zomerverblijfplaatsen en één kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren en zeven paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis. Van zomer-, kraam- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis is het bekend dat het ook kan dienen als mogelijke milde winterverblijfplaats. De tijdelijke voorzieningen zijn op 3 april 2025 opgehangen aan de Koetsveldschool en het Hofstede college (Appendix III). In de permanente situatie worden in de nieuwbouw veertig permanente vleermuisstenen van het type Schwegler 2FR, ANS6 of soortgelijks en vier kraamkasten van het type VMTM3 ingemetseld. In het ontwerp van de nieuwbouw zal in samenwerking met de architect en de ecooloog de compensatie nader worden uitgewerkt. Buiten deze inbouwvoorzieningen zullen luchtsponwen op geschikte plekken bij open metselwerk worden open gehouden door gaten in de voegen van minimaal 3 cm breedte open te houden (Appendix III). Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Buiten de kwetsbare periode worden de drie zomerverblijfplaatsen en de kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en de zeven paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd conform voorschrift 11 in dit besluit.

Bij de toetsing van de effecten op de staat van instandhouding, hebben wij getoetst of er cumulatieve effecten kunnen optreden als gevolg van andere plannen of projecten die in de omgeving van het plangebied uitgevoerd (gaan) worden. Er zijn geen plannen of projecten in de omgeving bekend die gevolgen hebben voor dezelfde lokale populaties van de betrokken soort(en). Van negatieve cumulatieve effecten is geen sprake.

Voorschriften

In deze beschikking zijn algemene voorschriften opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de omgevingsvergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n). De voorgestelde maatregelen om de negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden zoveel mogelijk te mitigeren en te compenseren achten wij in grote lijnen voldoende. Op een aantal onderdelen hebben wij de maatregelen aangescherpt in de specifieke voorschriften om de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis te kunnen borgen. Hieronder lichten wij dit toe.

Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd buiten de kwetsbare kraam- en winterperiode, die loopt van 15 april tot en met 15 mei of van 1 augustus tot en met 15 oktober van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. De exclusion flaps waarmee de bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden (minimaal 10° Celsius, een windkracht van maximaal 3 Bft en droog) te worden ingezet. Minimaal vier van de vijf dagen met gunstige weersomstandigheden dienen aaneengesloten te zijn. Bij overdag slecht weer en 's avonds rond zonsondergang en in de nacht goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden. Het daaropvolgende controlebezoek uiterlijk moet zijn uitgevoerd op 15 oktober. Aangezien de exacte invliegopeningen niet van alle aangetroffen verblijfplaatsen bekend zijn, en ook vanwege het verhuisgedrag van vleermuizen binnen gevel(s) en gebouwen, dienen de gehele gevels van de woningen ongeschikt gemaakt te worden.

Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het per drie meter toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap. Er wordt expliciet geen gebruik gemaakt van netten, folie of purschuim. Na het ongeschikt maken wordt een controle uitgevoerd door de ecologisch deskundige alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De ecologisch deskundige dient verslag te doen van het ongeschikt maken in het ecologisch logboek (voorschrift 7). Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit de meest recente Kennisdocumenten Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12).

De tijdelijke voorzieningen mogen pas worden verwijderd nadat de permanente voorzieningen functioneel zijn. De permanente voorzieningen voor zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn pas functioneel na een gewenningsperiode van drie maanden. Hierbij tellen enkel de maanden april tot en met oktober. Indien de tijdelijke voorzieningen in gebruik zijn mogen deze pas verwijderd worden buiten de kwetsbare periode, nadat de gewentijd voor de permanente voorzieningen is verstreken en nadat er door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de voorzieningen uit vrije wil zijn verlaten.

Voor de realisatie van de permanente voorzieningen dient er uiterlijk drie maanden van te voren een plan van aanpak te worden voorgelegd aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid ter goedkeuring. Er worden minimaal veertig permanente voorzieningen gerealiseerd die geschikt zijn als zomer- en paarverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en vier voorzieningen die geschikt zijn als kraamverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Door voorzieningen worden conform het/de meest recent geldende Kennisdocumenten Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12) gerealiseerd. In het plan van aanpak worden het type, de locatie, hoogte, oriëntatie en de geplande realisatie datum van de permanente voorzieningen vermeld. De permanente voorzieningen worden zoveel mogelijk op dezelfde locaties, hoogte en oriëntatie als de oorspronkelijke verblijfplaats gerealiseerd. De overige te realiseren verblijfplaatsen worden binnen het zoekgebied van de soorten. De voorzieningen hebben verschillende microklimaten, zijn dampdoorlatend en hebben dezelfde opwarmende en afkoelende bufferwaarde qua temperatuur als de oorspronkelijke verblijfplaatsen. De verblijfplaatsen zijn vrij van kunstlicht, verstoring en zijn niet bereikbaar voor predatoren.

Monitoring van de effectiviteit van de genomen maatregelen kan worden opgelegd door het bevoegd gezag bij projecten met een grote impact op de vleermuispopulatie, Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). Gezien de grootte van de kraamverblijfplaats in het plangebied dienen de permanente voorzieningen gemonitord te worden om te borgen dat geen verslechtering van de regionale staat van instandhouding optreedt. Indien de tijdelijke en permanente voorzieningen niet effectief of functioneel blijken is er gezien het belang van de kraamverblijfplaats een reële kans op verslechtering van de regionale staat van instandhouding. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar gewone dwergvleermuis uit het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). Uit deze monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis gebruik maakt van de tijdelijke en permanente voorzieningen. De effectiviteit van de tijdelijke en permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste actieve periode na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen. De resultaten van de monitoring dienen vóór 31 december van hetzelfde monitoringsjaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). Indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie. Indien extra maatregelen noodzakelijk zijn, dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord. Als blijkt dat de alternatieve voorzieningen voldoende in gebruik zijn genomen door de aangetoond zijn kan omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen. Het voorgaande hebben wij opgenomen in de voorschriften.

Door de voorgenomen maatregelen, in combinatie met de aanscherping daarvan in de voorschriften is het aannemelijk dat gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijven. In verband met de opgelegde monitoringsverplichting verlenen wij de omgevingsvergunning tot en met 1 september 2036.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken. De werkzaamheden leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren. Kijk voor meer informatie op: <https://omgevingswet.overheid.nl/checken>.

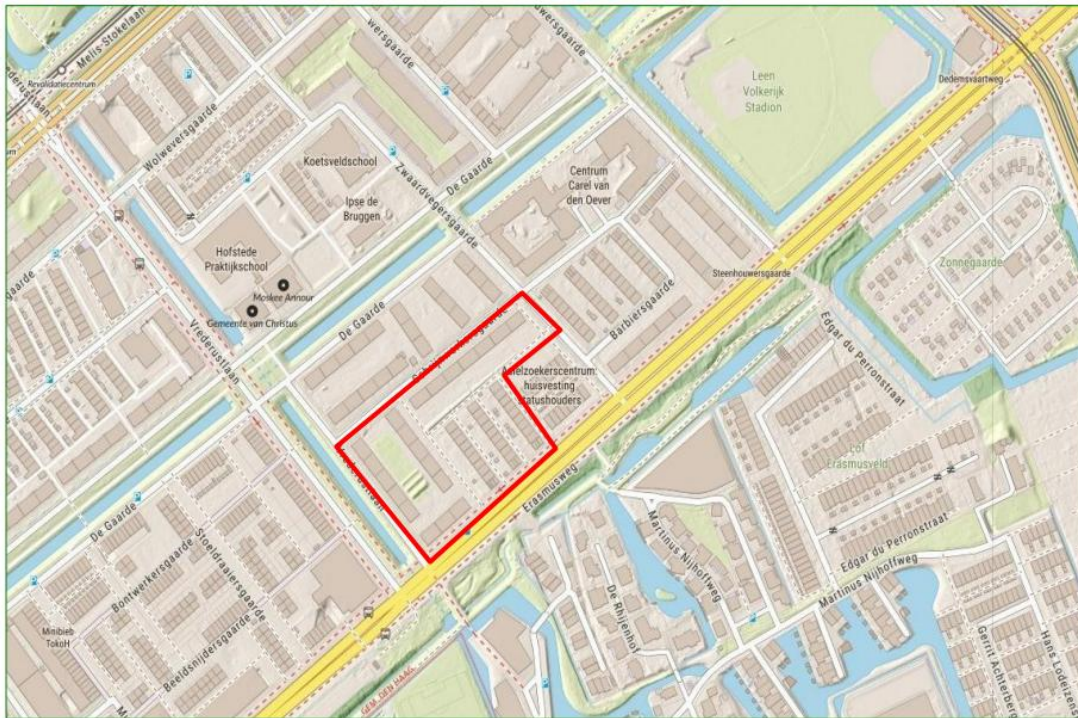
Conclusie

Op grond van het vorenstaande is de zekerheid verkregen dat de aanvraag voldoet aan het toetsingskader dat betrekking heeft op de in de aanvraag opgenomen flora- en fauna-activiteit en beschermde soorten, zodat de aangevraagde omgevingsvergunning op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet wordt verleend. Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden. De omgevingsvergunning treedt in werking vanaf de dag na bekendmaking tot en met 1 september 2036.

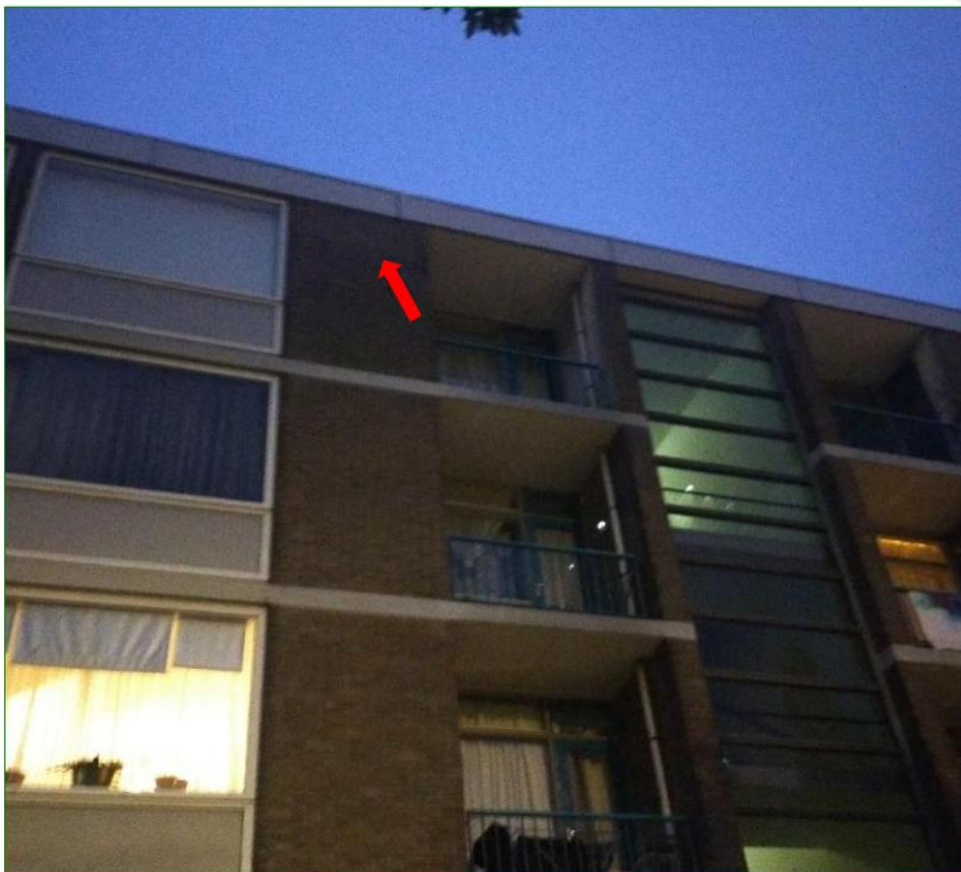
Appendices

1. Kaart van het plangebied;

Figuur 1 Ligging van het plangebied

2. Locaties van de aangetroffen verblijfplaatsen;

Figuur 2 Locatie van het aangetroffen kraamverblijf aan de voorkant van de woning aan de Erasmusweg 1663, op de derde verdieping, gevonden in (spouw) holte achter een stootvoeg (rode pijl).

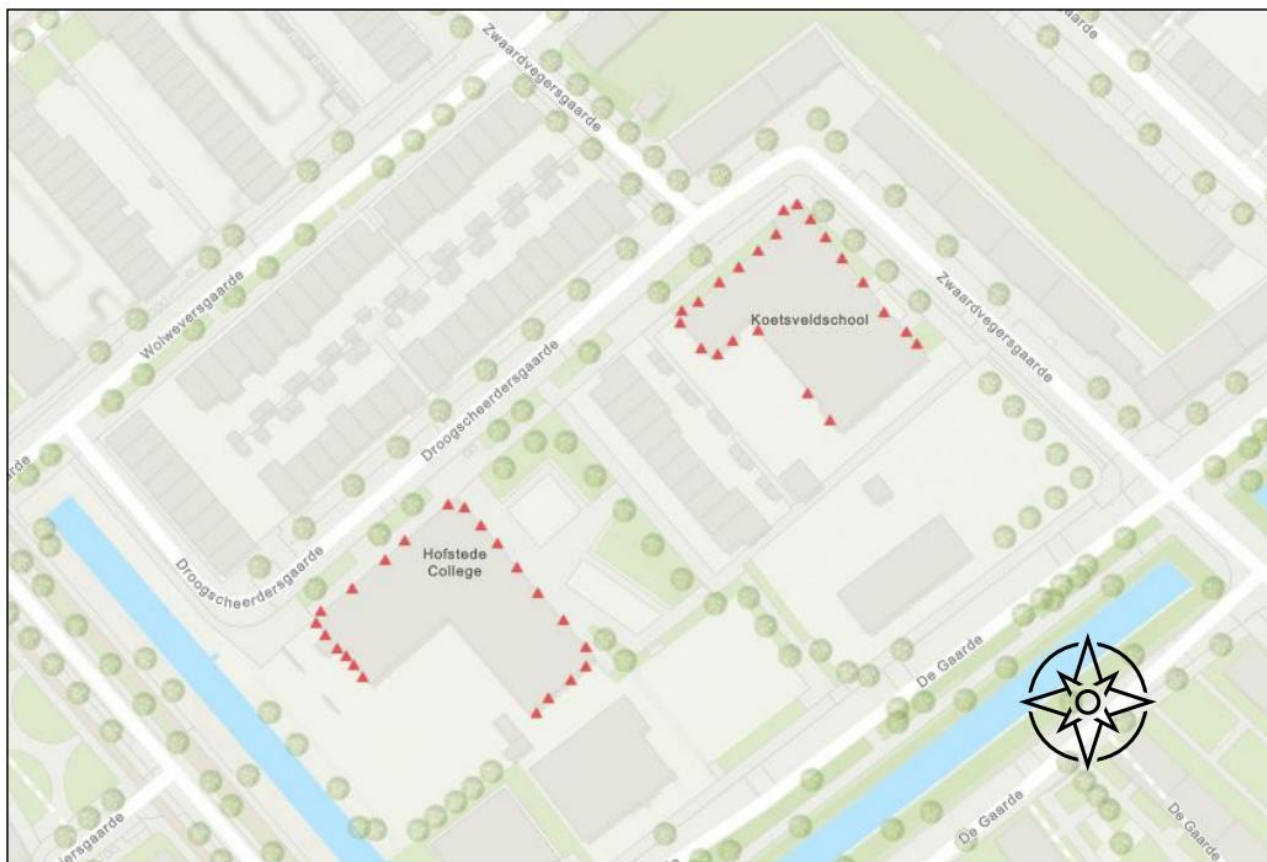
Tabel 1 Vastgestelde soorten verblijven met bijbehorende adressen en precieze locaties, indicatie van de aantallen, vleermuissoorten en de gebruiksfuncties binnen het plangebied (zv = zomerverblijf, kv = kraamverblijf, pv = paarverblijf). Achter het type verblijf het aantal vleermuizen dat gebruik maakt van het verblijf).

Adres	Soort	Soort verblijf	Precieze locatie	Deelgebied
Vrederustlaan 186	Gewone dwergvleermuis	zv1	achterkant, begane grond, ventilatiebuis	2
Vrederustlaan 232	Gewone dwergvleermuis	zv1	achterkant, begane grond, ventilatiebuis	2
Vrederustlaan 232	Gewone dwergvleermuis	zv1	achterkant, eerste verdieping, ventilatiebuis	2
Erasmusweg1663	Gewone dwergvleermuis	kv44	voorkant, derde verdieping, stootvoeg	2
Schrijnwerkersgaarde 228	Ruige dwergvleermuis	pv1	onduidelijk, waarschijnlijk in de spouw	1
Schrijnwerkersgaarde 270	Ruige dwergvleermuis	pv1	onduidelijk, waarschijnlijk in de spouw	1
Vrederustlaan 186	Ruige dwergvleermuis	pv1	onduidelijk, noordwest gevel, waarschijnlijk onder dakrand	2
Schrijnwerkersgaarde 310	Ruige dwergvleermuis	pv2	onduidelijk, zuidoost gevel, waarschijnlijk in de spouw	2
Vrederustlaan 220	Ruige dwergvleermuis	pv1	onduidelijk, waarschijnlijk in de spouw	2
Vrederustlaan 268	Ruige dwergvleermuis	pv1	onder de dakrand, ongeveer 1 meter van straatkant af	2
Erasmusweg 1697	Ruige dwergvleermuis	pv1	in stootvoeg boven een raamkozijn	2

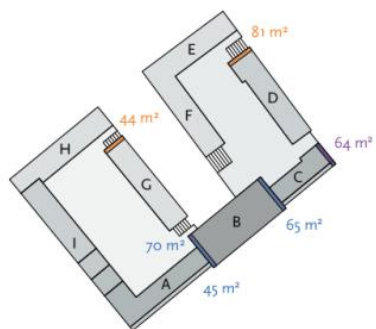
3. Tijdelijke en permanente alternatieve voorzieningen.

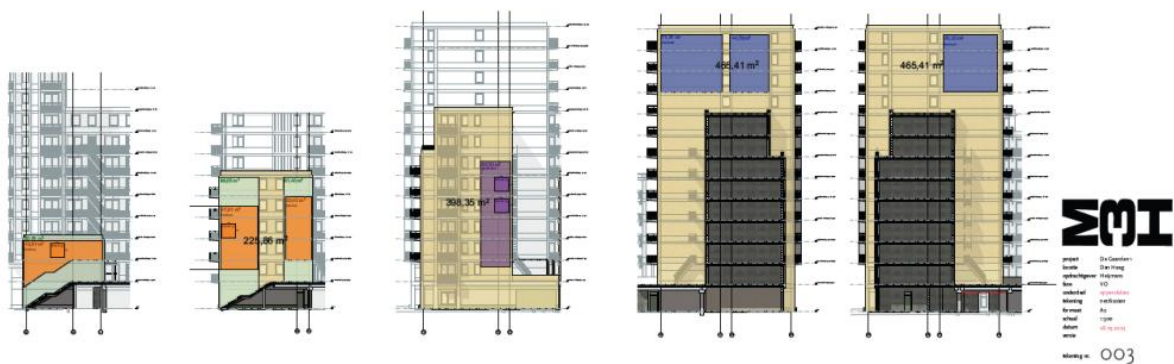
Figuur 3 Kraamkast inbouw = rode pijl, kleine kast inbouw= blauwe pijl, kraamkast opbouw= oranje pijl, kleine kast opbouw= groene pijl (tijdelijke voorzieningen).

Figuur 4 Plaatsing van tijdelijke voorzieningen aan de Koetsveldschool en het Hofstede

- huismus (9 clustersx 5 kasten= 45)
3-12 meter hoog
- vleermuis (3x 60m²= 180 m²)
> 3m hoog
- gierzwaluw (9 clustersx 5 kasten= 45)
6-21 meter hoog

ODH1495478